
Inleiding

De Commissie onderzoek interlandelijke adoptie (COIA) heeft op 18 maart 2021 per brief aan de minister antwoord gegeven op twee vragen die de minister voor rechtsbescherming aan de commissie had gesteld:

- a. Kunt u de signalen uit de tabel met betrekking tot landen waaruit nog wordt geadopteerd van een nadere onderbouwing of duiding voorzien?
- b. Kunt u het verband tussen de genoemde signalen en de stelling dat mistanden tot op de dag vandaag voorkomen van een nadere toelichting voorzien?

Deze vragen waren eerder al door o.a. de Vergunninghouders interlandelijke adoptie aan de COIA gesteld. De COIA heeft hierop aangegeven alleen te willen antwoorden op vragen van de minister. De brief van de COIA van 18 maart is gericht aan de minister en via deze [link](#) te lezen. De minister heeft op 12 mei 2021 deze brief openbaar gemaakt bij de beantwoording van de 125 vragen die door de Tweede Kamer waren gesteld.

Met dit stuk reageert de NAS specifiek op de brief van de COIA inzake de landen waar onze organisatie werkzaam is.

Overwegingen van de NAS bij lezing van de brief

Negatief uitgangspunt

De brief van de commissie aan de minister laat zien dat de commissie over de situatie na 1998 een negatief uitgangspunt hanteert op basis van de ervaringen voor 1998. Het bronnen overzicht laat zien dat de commissie heeft gezocht naar bevestigingen van dit uitgangspunt en daarbij signalen van beschermende factoren en oplossingen voor probleemstellingen heeft genegeerd, hetzij niet heeft gezocht.

Het negeren van het kwaliteitskader

Met name de ondertekening van het Kwaliteitskader in 2008 is een belangrijk keerpunt in het handelen door partijen in het adoptiebemiddelingsproces en opmaat geweest voor grote verbeteringen in het adoptieproces. Het kwaliteitskader betreft zelfregulering vanuit de Vergunninghouders, tot stand gekomen in samenwerking met het Ministerie van justitie. Het bevordert vergaande samenwerking tussen Vergunninghouders en ketenpartners als impuls om de kwaliteit van de bemiddelingen te verbeteren.

Gestopte bemiddelaar(s)

De commissie haalt meerdere bronnen aan met betrekking tot de voormalige Stichting FLASH. Deze organisatie besloot de activiteiten te staken als gevolg van de invoering van het Kwaliteitskader. Was FLASH in 2008 nog een van de ondertekenaars van het stuk, in 2009 beoordeelde het bestuur van de Stichting dat zij niet in staat was om de organisatie aan te passen naar de vereisten van het Kwaliteitskader. Bij inwerkingtreding van het Kwaliteitskader staakte de Stichting FLASH haar activiteiten. Ook de Stichting Hogar stopte voor de inwerkingtreding van het Kwaliteitskader. Hogar was uitsluitend werkzaam in Colombia.

Reactie van de NAS op de brief en het vermelde bronmateriaal van de COIA (commissie onderzoek interlandelijke adoptie)

Inhoudelijke reactie van de NAS op de punten uit de brief van de commissie

Onder a.

De commissie schrijft dat ze niet actief op zoek is gegaan naar onderzoeksmateriaal uit andere landen dan de 5 landen die zijn onderzocht over de periode voor 1998. Uiteindelijk worden echter wel vergaande uitspraken gedaan over het ontbreken van personalia en documenten, vervalsing van documenten, onbehoorlijk bestuur, fraude en corruptie, verduistering van staat, kinderdiefstal, kinderhandel en baby farms. Deze uitspraken zijn dus *niet* op basis van onderzoek tot stand gekomen of het gedegen wegen van gevarieerde informatie. De commissie heeft zich laten informeren door “signalen van betrokken partijen”, (internationale) media en belanghebbenden.

Juist in de periode na 1998 was een deel van de media onder invloed van een anti-adoptie lobby. In verschillende artikelen en uitzendingen werd decennia lang vooral de negatieve kant van adoptie uitgelicht, in voorkomende gevallen aantoonbaar onjuist en/of met name over de periode voor 1998.

De NAS heeft zich afzijdig gehouden van deze media aandacht. Het had de voorkeur van onze organisatie om de energie te steken in de bemiddelingen. Ook voor anderen die positief staan ten opzichte van adoptie gold dit. Hiermee stelt de NAS dat berichten in de media eenzijdig waren en niet kunnen dienen als een gewogen onderbouwing van gedegen onderzoek, wel van het schetsen van een beeld van de tijdgeest die van pro-adoptie naar anti-adoptie veranderde.

Verder stelt de commissie dat ze tot haar conclusies komt mede op basis van informatie die is aangereikt door belanghebbenden. De NAS meent dat de commissie hierin eenzijdig moet zijn geïnformeerd, gezien het feit dat er geen oog is voor beschermende maatregelen en de vele verbeteringen die na 1998 en ook na 2008 zijn doorgevoerd.

De commissie stelt verder dat de tabel met misstanden in het rapport ‘globale typering’ bevat en een ‘sterk vereenvoudigde weergave van de werkelijkheid’ betreft. Desondanks doet de commissie pittige uitspraken over materie waar – naar eigen zeggen – geen onderzoek naar is gedaan. De commissie haalt in de tabel “het meest relevante bronmateriaal” aan. De NAS is benieuwd naar het bronnenmateriaal dat door de commissie als minder relevant wordt beschouwd.

Tenminste van één stuk kan de NAS aantonen dat het enkele tientallen feitelijk aantoonbare onjuistheden bevat. Dit betreft het stuk van International Social Service over Haïti. Deze feitelijke onjuistheden zijn door de NAS gedeeld met de Centrale autoriteit en in 2014 gepubliceerd op onze website.

Onder b.

De commissie stelt onder a. van haar brief dat er geen sprake is van structureel onderzoek naar misstanden na 1998 en onder b. dat individuele casuïstiek slechts is gebruikt ter illustratie van het systeem van interlandelijke adoptie. Een systeem dat volgens de commissie zoveel kwetsbaarheden bevat, dat het direct moet worden stilgelegd. Daarbij haalt de commissie uit naar Haïti als ultiem voorbeeld van die misstanden. Kijkend naar de bronnen van de commissie, blijft hier niets van over. De commissie baseert zich op structurele signalering van misstanden bij de Stichting FLASH, die zich hebben afgespeeld in de periode voor 1998 en een korte periode tussen 1998 en 2002 bij één organisatie. Hierop is ingegrepen, wat de kracht van het systeem bevestigt, en zijn verbeteringen doorgevoerd. Daarnaast baseert de commissie dat er sprake is van structurele misstanden in Haïti op basis van een document dat is gepubliceerd onder verantwoordelijkheid van ISS over de periode van 10 dagen aansluitend aan de aardbeving in 2010 en waar aantoonbare onwaarheden in staan. Verdere

Reactie van de NAS op de brief en het vermelde bronmateriaal van de COIA (commissie onderzoek interlandelijke adoptie)

onderbouwing van misstanden in dit land in de periode na 1998 in het algemeen en na 2008 in het bijzonder wordt door de commissie niet gegeven.

Inhoudelijke reactie van de NAS op de bijlage met bronnen bij de brief

De NAS reageert inhoudelijk alleen op de landen waar de NAS actief is. Dat wil zeggen dat de NAS iets kan zeggen over adoptie uit Haïti, Hongarije, de Verenigde Staten en Zuid-Afrika. Over alle andere genoemde landen kan de NAS geen uitspraken doen omdat we niet genoeg gedetailleerde kennis hebben over de wetgeving en de juridische en maatschappelijke systemen in deze landen. Een reactie op de VS wordt gegeven door onze collega A New Way, die dit contactland als primair contact heeft.

Veel genoemde bron: interviews door de commissie

Belangrijk bronmateriaal zijn de interviews die de commissie zegt te hebben afgenomen. Met de NAS werd eenmaal in algemene zin gesproken. In het kader van transparantie is [via deze link](#) het verslag van het gesprek tussen de commissie en de directeur van de NAS te downloaden.

Haïti

Incidenteel gesignaleerd: ontbreken personalia/documenten

Bron: Adoptie kinderen uit Haïti via FLASH gestaakt, Trouw 28-09-2002

Hiervoor werd al vermeld dat de Stichting FLASH haar activiteiten heeft gestaakt per 1 januari 2010. Oorzaak was de invoering van het *Kwaliteitskader interlandelijke adoptie*, ondertekend in 2008 en ingevoerd per 1 januari 2010. Het bestuur van de Stichting FLASH vond dat ze niet kon voldoen aan de vereisten van het Kwaliteitskader. De Stichting FLASH heeft haar contacten, waaronder een kindertehuis uit Haïti en de samenwerking met de Centrale autoriteit van Hongarije overgedragen aan de NAS. Naast de contacten heeft de NAS heeft ook de cliënten die dat wilden een nieuwe overeenkomst aangeboden en in bemiddeling genomen.

Het krantenartikel ziet toe op een individuele casus van 2 kinderen bij een organisatie die niet meer bestaat. Naar aanleiding van de casus is de vergunning van de Stichting FLASH destijds tijdelijk opgeschort en zijn verbeteringen doorgevoerd. Er is geacteerd op een individueel incident en maatregelen zijn getroffen, het systeem heeft zijn werk gedaan.

Structureel gesignaleerd: vervalsing documenten

Bron 1: ISS "expediting intercountry adoptions in the aftermath of a natural disaster..."

Bron 2: verdwaald van mezelf, Telegraaf 21 januari 2010

Bron 1

Het Institute of Social Service is een gerespecteerde NGO. Rapporten van het ISS dienen vaak als onderbouwing voor beleid van staten. Zelden zat ISS er echter zo pijnlijk naast als in de verslaglegging in het rapport "Haiti, expediting intercountry adoptions in the aftermath of a natural disaster".

Dit in augustus 2010 gepubliceerde rapport is tot stand gekomen zonder hoor en wederhoor met de betrokkenen, waaronder 5 Nederlandse ministeries, twee betrokken vergunninghouders (de NAS als initiatiefnemer van de luchtbrug en Wereldkinderen) of de betrokken instanties in Haïti. Het is een

Reactie van de NAS op de brief en het vermelde bronmateriaal van de COIA (commissie onderzoek interlandelijke adoptie)

aaneenschakeling van aantoonbare onwaarheden en onjuiste aannames, gevoed door soms bedenkelijke bronnen, waarbij meningen zijn gepresenteerd als feiten.

In eerste instantie heeft de NAS er voor gekozen om dit rapport te negeren. Uiteindelijk heeft de NAS in november 2014 alsnog gemeend een reactie op dit rapport te willen schrijven. Deze reactie is verstrekt aan de Nederlandse Centrale autoriteit, gepubliceerd op de (vorige) website van de NAS en bevat tientallen aantoonbare onwaarheden uit het ISS rapport.

Deze onwaarheden zijn niet de minste: er zouden kinderen zijn overleden onderweg, er zou geld betaald zijn voor kinderen, biologische ouders zouden zijn weerhouden om kinderen mee te nemen en meer zeer ernstige aantijgingen.

De commissie is blijkbaar niet op zoek gegaan naar waarheidsvinding hierover. De reactie van de NAS op het stuk uit 2014 heeft de commissie niet meegewogen in haar oordeel over vervalsing van documenten, een tekortkoming die volledig voor rekening van de commissie komt.

Als bijlage voegt de NAS [via deze link](#) de oorspronkelijke reactie op het ISS rapport toe. Inhoudelijk is deze reactie gelijk aan die van november 2014. Omwille van de leesbaarheid is de lay-out iets gewijzigd.

De aardbeving was een extreme situatie die vroeg om snel en adequaat handelen waarbij het belang van de betrokken kinderen geen moment uit het oog mocht worden verloren: maatwerk in een snelkookpan.

Desondanks is de commissie van mening dat dit tendentieuze stuk van ISS over de 10 dagen aansluitend aan de aardbeving, onderschrijft dat er structureel sprake is van vervalsing van documenten.

Bron 2:

Dit betreft een artikel van 21 januari 2010. Dat is geen toevallige datum, maar de dag dat de kinderen die na de aardbeving in Haïti werden overgebracht, in Nederland aan kwamen. Het artikel beschrijft een situatie van een Haïtiaans geadopteerde die 25 jaar eerder, dus ruim voor 1998, werd geadopteerd. We geven geen reactie over de tragiek van deze situatie. Wel over het feit dat de commissie het aandurft om deze situatie aan te halen om structurele vervalsing van documenten te onderbouwen post 1998.

Structureel gesignaleerd: onbehoorlijk bestuur

Bron 1: Ministerie van Justitie archief, stukken over FLASH in de periode 1996 – 2003

Bron 2: Woede over gebrekkige nazorg, Trouw 13-5-2008

bron 1

De NAS vindt het laakbaar dat de commissie stukken van het Ministerie van justitie aanhaalt als onderbouwing voor structureel onbehoorlijk bestuur post 1998, uit de periode 1996 – 2003 die gaan over een specifieke situatie bij een niet meer werkzame stichting, die juist vanwege het niet kunnen en willen voldoen aan het Kwaliteitskader is gestopt met haar werkzaamheden.

Bron 2

Een individuele casus bij de Stichting FLASH wordt ingezet ter onderbouwing van structureel onbehoorlijk bestuur. Deze casus gaat over nazorg en de moeilijke toegankelijkheid daarvan. Juist door de komst van het kwaliteitskader en de verregeande samenwerking tussen ketenpartners, zijn sinds 2008 grote stappen gezet o.a. op het gebied van nazorg. Stappen die niet kunnen voorkomen dat er individuele gevallen zullen blijven bestaan waar nazorg onvoldoende toereikend blijkt, zoals gesteld kan worden in de gehele jeugdzorg in Nederland.

Reactie van de NAS op de brief en het vermelde bronmateriaal van de COIA (commissie onderzoek interlandelijke adoptie)

Op geen enkele wijze heeft de commissie beschermende maatregelen meegewogen in haar conclusie over adoptie vanuit Haïti. Beschermende maatregelen die er afdoende zijn.

Structureel gesignaleerd: fraude en corruptie

Bron 1: verslag werkbezoek Ministerie J&V maart 2019

Bron 2: het blijft misgaan bij adoptie van Haïtiaanse kinderen, Trouw 3-6-2019

Bron 3: brief Plan Kiskeya aan Centrale autoriteit, 13 november 2020

Bron 1

Het is bijzonder dat de commissie één (ook) negatieve te interpreteren regel uitlicht uit een verder positief verslag van een werkbezoek van de Centrale Autoriteit aan de bij adoptie betrokken partijen in Haïti. Een regel die gaat over een algemeen beeld in het land en waarbij wordt vermeld dat niet is gebleken dat dit van toepassing is op adoptie maar dat de kans aanwezig is. Quote: *“Haïti scoort hoog op de corruptie index. Ook al heeft de delegatie geen signalen van corruptie gezien of herkend, blijft de kans aanwezig dat er door bepaalde personen oneigenlijk geld wordt verdiend aan interlandelijke adoptie.”*

Het was leuk geweest als de commissie ook oog had gehad voor (bijvoorbeeld) deze opmerking in het verslag: *“De huidige staf van de IBESR heeft een helder beeld van hoe de adoptieprocedures moeten verlopen en heeft er zorg voor gedragen dat er voldaan wordt aan de uitgangspunten en verplichtingen die het Haags Adoptieverdrag met zich meebrengt. De IBESR heeft een centrale en regisserende rol binnen de adoptieprocedures waardoor de kwetsbaarheden in het systeem tot een minimum beperkt worden. Het systeem an sich werkt naar behoren.”*

Het mag duidelijk zijn dat met deze quote de NAS ook selectief heeft geshopt uit het positieve verslag, op dezelfde manier waarop de commissie alleen het negatieve heeft willen uitlichten.

Bron 2

In algemene zin kan de NAS melden dat het dagblad Trouw nauwelijks positieve stukken publiceert over adoptie. In 2019 was de NAS de enige vergunninghouder werkzaam in Haïti. Door onze organisatie is niet meegewerkt aan dit artikel.

Bron 3

De brief van de Stichting Kiskeya is bij de NAS niet bekend. Uit de website van Kiskeya blijkt dat de organisatie een DNA databank op wil zetten om geadopteerden te herenigen met hun biologische familie. De NAS is hier positief over en adviseert de minister om hierin faciliterend op te treden. Want de NAS weet dat DNA testen kostbaar zijn. Onze organisatie heeft namelijk al in 2008 DNA testen ingevoerd als onderdeel van het adoptieproces. Dit is in het gesprek dat de NAS voerde met de commissie overigens ook gemeld. Waarvan akte.

Structureel gesignaleerd: verduistering van staat

Bron 1 Haïti, Sallands Dagblad januari 2010

Bron 2 Meningen: versnel adoptieprocedure niet snel, Parool 23 januari 2010

bron 3 bouw na een ramp geen weeshuizen, Trouw 12 februari 2010

Bron 4 verdwaald van mezelf, Telegraaf 21 januari 2010

Reactie van de NAS op de brief en het vermelde bronmateriaal van de COIA (commissie onderzoek interlandelijke adoptie)

Alle bronnen

Het betreft hier media verslaggeving over de Luchtbrug die is opgezet na de aardbeving in Haïti. Over deze situatie is voorgaand afdoende gezegd. Bron 4 betreft een situatie voor 1998.

Incidenteel gesignaleerd: kinderdiefstal

Incidenteel gesignaleerd: kinderhandel

Bron: kinderen verdwenen uit ziekenhuizen Haïti, ANP 22 januari 2010

Ook hier weer een verwijzing naar een situatie rondom de desastreuze aardbeving van januari 2010 waarbij geen enkele (bewezen) connectie is naar adoptie. Een 'hear say' verhaal dat door de commissie wordt aangegrepen om kinderdiefstal en kinderhandel te 'bewijzen'; aantoonbaar slaat dit in ieder geval niet op adopties naar Nederland.

De NAS wijst iedere conclusie van de commissie dat er structureel sprake is van onbehoorlijk bestuur, fraude en corruptie, verduistering van staat en kinderhandel bij adoptie vanuit Haïti met kracht af en stelt dat sinds 2008 grote stappen zijn gemaakt om het proces en het systeem van adoptie vanuit Haïti te verbeteren.

Hongarije

De NAS is sinds 1 januari 2010 werkzaam in Hongarije, na overdracht van het contact door de Stichting FLASH aan de NAS. Veel aandacht is na de overdracht besteed aan borging van het Haags adoptieverdrag en het Kwaliteitskader. De professionaliteit van de NAS heeft er toe geleid dat onze organisatie een belangrijke partner van de Hongaarse Centrale Autoriteit is. De NAS is in staat om maatwerk te leveren en complexe plaatsingen te realiseren. Desondanks heeft de commissie niet de moeite genomen om met de NAS in gesprek te komen over adoptie uit Hongarije post 1998 in het algemeen en post 2010 in het bijzonder.

Structureel gesignaleerd: onbehoorlijk bestuur

Structureel gesignaleerd: fraude en corruptie

Bron: brief aan ministerie van justitie en veiligheid , 'WOB verzoek adopties uit Hongarije en Roemenië en (voormalig) vergunninghouder FLASH", 12 augustus 2019

Dit WOB-verzoek dateert weliswaar van 2019, maar gaat over de periode 1984 tot en met 1994 en over de niet meer bestaande Stichting FLASH. In haar antwoord schrijft de minister dat er over de periode 1984 tot en met 1994 slechts 2 documenten zijn aangetroffen. Verder schrijft de minister "*Met betrekking tot de rol van de stichting FLASH in interlandelijke adopties uit Hongarije [...] heb ik in het geheel geen documenten aangetroffen*".

Wellicht kan de commissie uitleggen hoe dit WOB verzoek bijdraagt aan de conclusie dat er structureel sprake is van onbehoorlijk bestuur, fraude en corruptie, post 1998.

Incidenteel gesignaleerd: Verduistering van staat

Bron: interviews door de commissie

Deze bronnen – want interviews in meervoud - zijn niet controleerbaar aangezien onduidelijk is met wie werd gesproken, wat de inhoud van die gesprekken was en hoe de inhoud van die gesprekken is geverifieerd.

Reactie van de NAS op de brief en het vermelde bronmateriaal van de COIA (commissie onderzoek interlandelijke adoptie)

Incidenteel gesignaleerd: kinderhandel

Bron: krantenartikelen uit 1993 (!)

De commissie haalt op basis van kranten artikelen uit 1993 die gaan over een periode ruim voor 1998 schijnbaar legitimatie om Hongarije als verdacht land te beschouwen op het gebied van kinderhandel.

De NAS wijst iedere conclusie van de commissie dat er sprake is van onbehoorlijk bestuur, fraude en corruptie, verduistering van staat en kinderhandel bij adoptie vanuit Hongarije met kracht af en stelt dat er sinds 2010 veel verbeterd is in het proces en systeem van adoptie vanuit Hongarije.

Verenigde Staten

De VS is voor de NAS een niche contact. Slechts enkele bemiddelingen werden vanuit de VS door de NAS verzorgd. De NAS laat het aan collega Adoptiestichting A New Way over om een inhoudelijke reactie te geven op de bevindingen van de commissie inzake adoptie vanuit de VS.

Zuid-Afrika

Sinds 2014 is de NAS werkzaam in Zuid-Afrika, het heeft veel moeite gekost om bureaucratische obstakels te overkomen teneinde deze samenwerking tot stand te brengen. Dit heeft een geheel eigen historie, die niets te maken heeft met het systeem en de kwaliteit van adopties vanuit Zuid-Afrika. Alle commentaar hieronder is gebaseerd op de situatie bij de NAS na 2014.

Incidenteel gesignaleerd: ontbreken personalia/documenten

Bron: interviews door de commissie

Ook hier geldt dat de NAS geen inzage heeft in geïnterviewden, onderwerpen en verificatie van het gezegde.

De NAS is met geen enkel geval van het ontbreken van personalia of documenten bekend voor de adopties die door onze organisatie zijn gedaan. Wel is het zo dat er in Zuid-Afrika – ingegeven door de maatschappelijke omstandigheden – veelvuldig sprake is van zogenaamde *abandonments*: het achterlaten (te vondeling leggen) van kinderen, vaak onder schrijnende omstandigheden. Bij aanvang van de beschermende maatregel voor deze bijzonder kwetsbare kinderen is er dus inderdaad sprake van afwezigheid van personalia en persoonsgegevens. Zuid-Afrika doet aantoonbaar veel moeite om zoveel mogelijk informatie over het kind te achterhalen en veilig te stellen.

Structureel gesignaleerd: onbehoorlijk bestuur

Bron 1: diverse vragen van Tweede Kamerleden uit 2012 en 2013

Bron 2: adoptie, Zuid-Afrika's nieuwe exportartikel, ANP 29 april 2002

bron 3: Siboniso Mngad, Dutch NGO calls for probe after KZN girls adopted without father's consent, IOL 27-9-2020

Bron 1

De moeite die de NAS heeft moeten doen om in Zuid-Afrika geaccrediteerd te worden, is terug te zien in de Kamervragen die zijn gesteld over adoptie door adoptanten met een LHBTI achtergrond. In haar beoordeling

Reactie van de NAS op de brief en het vermelde bronmateriaal van de COIA (commissie onderzoek interlandelijke adoptie)

komt de commissie – op basis van Kamervragen die over een geïsoleerde situatie rondom een accreditatie proces tot de conclusie dat er structureel (!) sprake is van onbehoorlijk bestuur ten aanzien van adoptie vanuit Zuid-Afrika. De oorzaak van dit probleem lag in eerste instantie in Nederland en in tweede instantie in Zuid-Afrika. Met veel inzet van betrokkenen is dit opgelost en is adoptie vanuit Zuid-Afrika ook mogelijk geworden voor aspirant adoptieouders van niet-christelijke huize, alleenstaanden en adoptanten met een LHBTI achtergrond door onder andere de NAS als 2^e Vergunninghouder toe te laten in Zuid-Afrika.

Bron 2

Dit artikel van het ANP dateert uit 2002, wij vragen ons af hoe dit serieus wordt genomen als bron om onbehoorlijk bestuur vast te stellen. Zuid-Afrika heeft december 2003 het Haags Verdrag geratificeerd.

Bron 3

Ronduit stuitend vindt de NAS dat de commissie als bronmateriaal een krantenartikel aanhaalt over kinderen die zonder toestemming van de vader zouden zijn geadopteerd. De NAS is bekend met deze casus. Omwille van de privacy van de betrokken kinderen die in Nederland wonen, kiest de NAS er voor om niet inhoudelijk op dit artikel in te gaan. De NAS wil de commissie wel meegeven dat door een, bij deze case betrokken partij, bij de journalist actief is verzocht om wederhoor. Hierbij zijn ondersteunende documenten aangeleverd die een geheel ander beeld laten zien. Het wederhoor is door de journalist geweigerd. In Nederland zou dat hebben geleid tot een klacht bij de Raad voor de journalistiek.

De NAS wijst iedere conclusie van de commissie dat er sprake is van ontbreken van personalia/documenten en onbehoorlijk bestuur bij adoptie vanuit Zuid-Afrika met kracht af.

Conclusies NAS

De onderzoeksoopdracht van de commissie betrof het handelen met name van de overheid in de periode van ca. 1967 tot 1998. In deze periode is laakbaar gehandeld door de Nederlandse overheid, organisaties en personen. Veel van dit handelen was algemeen bekend maar werd, om welke reden dan ook, gedoogd of door de overheid zelfs gefaciliteerd. Terecht zijn excuses aangeboden. Ervaringen van adoptieouders uit de late jaren '90 en begin deze eeuw, hebben er toe geleid dat er twee nieuwe vergunninghouders werden opgericht: de NAS en ANW. Beiden vanuit de diepe wens om het *anders* te willen doen dan tot dan toe gangbaar was.

Opvallend is dat de commissie ongevraagd en zonder het doen van grondig onderzoek waaronder het horen van de direct betrokkenen, óók vergaande uitspraken doet over de periode ná 1998. Alleen staat nu niet de Nederlandse overheid in het verdachtenbankje, maar 'het systeem' en de bemiddelende organisaties als uitvoerders van dat blijkbaar kwetsbare systeem.

Tijdens de technische briefing in februari 2021 in de Tweede Kamer heeft de Centrale autoriteit interlandelijke adoptie aangegeven dat na 2008 geen misstanden zijn geconstateerd. De NAS wil hier een nuancering in aanbrengen. Er hebben na 2008 geen (grote) incidenten meer plaatsgevonden, zonder dat er direct handelend is opgetreden om herhaling te voorkomen. Daarvoor zorgde 'het systeem' dat we met elkaar afspraken in het Kwaliteitskader.

Niet voor niets is de datum 2008 in de Tweede Kamer genoemd. Na 2008 heeft adoptiebemiddeling – onder invloed van het Kwaliteitskader – vergaande professionalisering en verbetering doorgemaakt. Door het Kwaliteitskader te negeren in de post 1998 periode en wat de invoering hiervan heeft betekent voor

Reactie van de NAS op de brief en het vermelde bronmateriaal van de COIA (commissie onderzoek interlandelijke adoptie)

adoptiebemiddeling, zonder fatsoenlijk onderzoek te doen naar de periode na 1998 in het algemeen en na 2008 in het bijzonder, zonder de beschermende maatregelen te benoemen die door grote inzet van betrokkenen tot stand is gekomen en zonder inhoudelijk kennis te nemen van de organisatie van de moderne adoptiebemiddeling zoals beschreven in *Wegwijs in adoptie*¹, diskwalificeert de commissie zich.

De commissie miskent, door haar oordeel op basis van eenzijdig en onvolledige bronnen onderzoek, dat na 2008 grote stappen zijn gezet door alle betrokken partijen in Nederland en stelt naar onze mening onterecht dat er sprake is van een falend systeem. In het licht van het werk van de commissie over de periode vóór 1998 is dat spijtig.

Gezien de dramatische maatregel van de minister naar aanleiding van het rapport COIA, is deze smet op het werk van de commissie zonder meer schadelijk te noemen voor de kwetsbaarste kinderen die bescherming nodig hebben. Juist om voor deze kinderen adoptie in te kunnen zetten als beschermende maatregel, werden internationale juridisch bindende afspraken gemaakt in het 33^e Verdrag dat onder leiding van het Hague Conference on Private International Law tot stand kwam: *the Convention of 29 May 1993 on Protection of Children and Co-operation in Respect of Intercountry Adoption*. Of zoals het in de wandelgangen wordt genoemd, het Haags Adoptieverdrag.

De NAS roept de demissionaire minister van rechtsbescherming (Justitie en Veiligheid) op om te erkennen dat de onderbouwing van structurele misstanden in adoptie na 1998 in het algemeen en na 2008 in het bijzonder, tot stand is gekomen op basis van eenzijdige en onvolledige bronnen en zonder dat deugdelijk onderzoek werd gedaan. Hiermee roept de NAS de minister ook op om de drastische maatregel geen nieuwe Beginseltoestemmingen af te geven, die juist de aller kwetsbaarste kinderen treft die bescherming zo nodig hebben, onmiddellijk te beëindigen.

Oudewater 17 mei 2021

Arnold Schouten
Algemeen directeur

¹ Het boek *Wegwijs in Adoptie* werd in 2015 door toenmalig staatssecretaris Fred Teeven genoemd als het standaardwerk voor adoptiebemiddeling in Nederland. Het boek beschrijft gedetailleerd het volledige proces van adoptiebemiddeling.